

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันไทย (2535-2536) มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทราบประเภทของเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันไทย
2. เพื่อทราบปริมาณและรูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันไทย
3. เพื่อทราบถึงบทบาทในลักษณะต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์รายวันไทยในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ
4. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพกับหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนนิยม

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ หนังสือพิมพ์รายวันไทยที่ออกจำหน่ายในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2536 และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาศึกษา คือ หนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 52 ฉบับ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 52 ฉบับ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ 52 ฉบับ และหนังสือพิมพ์มติชน 52 ฉบับ รวม 208 ฉบับ โดยแยกประเภทของหนังสือพิมพ์ออกเป็นหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพและหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนนิยม หนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์สยามรัฐเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนนิยม การเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทำการศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหมุนเวียน (Rotate Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ตารางเก็บตัวเลข (Coding Sheet) โดยแยกประเภทออกเป็นตารางบันทึกประเภทของเนื้อหา ตารางบันทึก

ปริมาณความถี่และปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหา ตารางบันทึกรูปแบบของเนื้อหา และตารางบันทึกบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันไทยในการนำเสนอเนื้อหา และเพื่อให้การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถอธิบายได้ในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึงให้หน่วยในการวิเคราะห์ 2 ประเภท คือ หน่วยในการวิเคราะห์เรื่อง (Unit of Analysis) โดยแยกเป็นแนวคิดหลัก (Theme) ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาและรายเรื่อง (Item) ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบของเนื้อหา ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือ หน่วยในการระบุจำนวน (Unit of Enumeration) โดยแยกเป็นความถี่ (Frequency) ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ปริมาณความถี่ของเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ โดยนับจำนวนขึ้นของเนื้อหา และเนื้อที่ (Space) ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการโดยการวัดเนื้อที่และมีหน่วยเป็นคอลัมน์นิ้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการนับจำนวนขึ้นของเนื้อหาและวัดเนื้อที่ จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่อเป็นข้อมูลในการสรุปผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันไทย 4 ชื่อฉบับ จำนวน 208 ฉบับ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์รายวันที่นำมาศึกษามีการเสนอเนื้อหาครบทั้ง 4 ประเภทที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยใช้แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) เป็นแนวทาง ซึ่งได้แก่

- 1) การผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ
- 2) การส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและโภชนาการ
- 3) ความรู้เรื่องภาวะโภชนาการ
- 4) การวิจัยและการฝึกอบรมเกี่ยวกับโภชนาการ

หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด คือ ประเภทการส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและโภชนาการ ประเภทการผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ ประเภทการวิจัยและการฝึกอบรมเกี่ยวกับโภชนาการ และประเภทความรู้เรื่องภาวะโภชนาการ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์เสนอเนื้อหาทั้ง 4 ประเภทในปริมาณความถี่มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิต และการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ ความรู้เรื่องภาวะโภชนาการ และการวิจัยและการฝึกอบรมเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณความถี่น้อยที่สุด ส่วนเนื้อหาประเภทการส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและโภชนาการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐเสนอในปริมาณน้อยที่สุด

ถ้าพิจารณาจากปริมาณเนื้อที่แล้ว หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับมีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุดคือประเภทการผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ ประเภทการส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและโภชนาการ ประเภทการวิจัยและการฝึกอบรมเกี่ยวกับโภชนาการ และประเภทความรู้เรื่องภาวะโภชนาการ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ การส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและโภชนาการ และการวิจัยและการฝึกอบรมเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณมากที่สุด ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องภาวะโภชนาการ หนังสือพิมพ์มติชนมีเนื้อที่ในการเสนอมากที่สุด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีเนื้อหาในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ การส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและโภชนาการ และความรู้เรื่องภาวะโภชนาการในปริมาณน้อยที่สุด ส่วนเนื้อหาประเภทการวิจัยและการฝึกอบรมเกี่ยวกับโภชนาการ

หนังสือพิมพ์สยามรัฐมีเนื้อที่ในการเสนอขายที่น้อยที่สุด

2. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณความถี่มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งมีปริมาณความถี่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบปริมาณความถี่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพกับหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชน พบว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณความถี่มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ

3. หนังสือพิมพ์รายวันที่มีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาทางด้านนี้น้อยที่สุด ส่วนปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับมีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการไม่ถึงร้อยละ 1 ของเนื้อที่ทั้งฉบับ คือ เสนอเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้น โดยที่หนังสือพิมพ์สยามรัฐและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์มติชน ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีเนื้อที่ในการเสนอขายที่น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพกับหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชน พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนมีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ

4. หนังสือพิมพ์รายวันเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการครบทั้ง 4 รูปแบบ คือ ข้าว คอลัมน์ประจำ คอลัมน์ตอบจดหมาย และบทความ โดยเสนอในรูปแบบของคอลัมน์ประจำมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบข่าวและบทความ ส่วนคอลัมน์ตอบจดหมาย

มีการเสนอในปริมาณน้อยที่สุด หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการครบทั้ง 4 รูปแบบ โดยที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เสนอเนื้อหาครบทั้ง 4 รูปแบบในปริมาณมากที่สุด ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนและสยามรัฐไม่มีการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในรูปแบบของคอลัมน์ต่อจบจดหมายเลย

5. หนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ มีบทบาทในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งแจ้งข่าวและให้ความรู้ เป็นผู้ให้ความคิดเห็นเชิงสนับสนุนยกย่อง เป็นผู้นำเสนอทักษะและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ บทบาทในการเป็นผู้ให้ความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ส่วนบทบาทในการเป็นช่องทางการสื่อสารกลับน้อยที่สุด โดยที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์เป็นหนังสือพิมพ์รายวันเพียงชื่อฉบับเดียวในจำนวน 4 ชื่อฉบับที่มีบทบาทในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการครบทั้ง 5 บทบาท หนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์สยามรัฐไม่มีบทบาทเป็นช่องทางการสื่อสารกลับในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีบทบาทเป็นผู้ให้ความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในการเสนอเนื้อหาทางด้านนี้เลย

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 208 ฉบับที่ออกจำหน่ายในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 - 30 กันยายน 2536 จึงอาจจะกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกจำหน่ายในช่วงเวลาดังกล่าวมีบทบาทในการพัฒนาทางด้านโภชนาการน้อยมาก ถึงแม้ว่าจะมีการเสนอเนื้อหาครบทั้ง 4 ประเภท คือ การผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ การส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและโภชนาการ ความรู้เรื่องภาวะโภชนาการ และการวิจัยและการฝึกอบรมเกี่ยวกับโภชนาการตามที่คุณวิจัยกำหนดไว้โดยใช้แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

(2535-2539) เป็นแนวทางก็ตาม กล่าวคือ มีเนื้อหาในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ โภชนาการโดยรวมแล้วไม่ถึงร้อยละ 1 หรือประมาณร้อยละ 0.3 ของเนื้อหา หนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ไม้สุพร ซึ่งทำการ ศึกษาการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในหนังสือพิมพ์ รายวันไทยในปี 2533 ผลการวิจัยปรากฏว่าหนังสือพิมพ์รายวันที่ทำการศึกษามีการ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะในเรื่องอาหาร ยาเสพติด บุหรี่ ไม่ถึงร้อยละ 1 นอกจากนั้นปริมาณการเสนอเนื้อหาในแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเนื้อหาที่มีการเสนอมากที่สุดและรองลงมา คือ เนื้อหาประเภทการส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการและการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านอาหารและโภชนาการ และประเภทการผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการ มีการเสนอในปริมาณความถี่สูงกว่าเนื้อหาประเภทอื่น ๆ มาก คือ เสนอจำนวน 74 ชิ้น และ 73 ชิ้น ตามลำดับ ส่วนเนื้อหาที่มีการเสนอน้อยที่สุด คือ เนื้อหาประเภท ความรู้เรื่องภาวะโภชนาการ มีการเสนอเพียง 7 ชิ้นเท่านั้น การที่หนังสือพิมพ์รายวัน เสนอเนื้อหาแต่ละประเภทในปริมาณความถี่ที่แตกต่างกันมากเช่นนี้ พอจะสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์รายวันไม่มีนโยบายที่ชัดเจน และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาทางด้าน โภชนาการที่กำหนดไว้ในแผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535-2539) หรืออาจเป็นเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารทาง ด้านโภชนาการเผยแพร่ข่าวสารในปริมาณจำกัด หรือข่าวสารที่เผยแพร่ไม่น่าสนใจ เพียงพอที่หนังสือพิมพ์จะคัดเลือกมานำเสนอ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจยังไม่ เข้าใจถึงคุณสมบัติของหนังสือพิมพ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาได้เป็นอย่างดี จึงไม่เน้นการ เผยแพร่ข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์มากนัก มิฉะนั้นแล้วเนื้อหาแต่ละประเภทจะต้อง มีปริมาณการเสนอที่ได้สัดส่วนกัน และการที่หนังสือพิมพ์รายวันเสนอเนื้อหาประเภท การส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคเพื่อโภชนาการ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร และโภชนาการ และประเภทการผลิตและการกระจายอาหารเพื่อโภชนาการมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น น่าจะเป็นเพราะเนื้อหาทั้งสองประเภทไม่มีความซับซ้อน และไม่ต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการมากนัก ซึ่งแตกต่างจากเนื้อหาประเภทความรู้

เรื่องภาวะโภชนาการ และประเภทการวิจัยและการฝึกอบรมเพื่อโภชนาการที่มีความสลับซับซ้อนและต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการมากกว่าต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมากกว่า สิ่งเหล่านี้จึงส่งผลให้การเสนอเนื้อหาใน 2 ประเภทหลังมีปริมาณน้อยมากหรือแทบไม่ปรากฏเลยในหนังสือพิมพ์บางฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์สยามรัฐไม่มีการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องภาวะโภชนาการเลย และเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยและการอบรมเกี่ยวกับโภชนาการมีเพียง 1 ชิ้น เท่านั้น หรือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอเนื้อหาประเภทความรู้เรื่องภาวะโภชนาการเพียง 1 ชิ้น เช่นกัน

นอกจากนั้นแล้วในแผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาภาวะโภชนาการเกินมาตรฐานของคนที่ย้ายอยู่ในเขตเมืองที่มีฐานะความเป็นอยู่ดี ซึ่งกำลังมีแนวโน้มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการบริโภคอาหารที่เกินความต้องการของร่างกาย การรับวัฒนธรรมการบริโภคอาหารของชาวตะวันตกมาใช้หรือการได้รับความสะดวกสบายจากเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายทำให้มีการใช้พลังงานน้อยลง แต่จากการวิเคราะห์หนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ ในช่วงระยะเวลา 1 ปี ซึ่งเป็นปีแรกที่เริ่มใช้แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติฉบับนี้ กลับไม่พบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องนี้เลย ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกินมาตรฐานหรือการเสนอแนะวิธีปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไข

สำหรับปริมาณในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการนั้น โดยเฉลี่ยแล้วหนังสือพิมพ์รายวันมีการเสนอไม่ถึงฉบับละ 1 ชิ้น คือ ปริมาณฉบับละ 0.903 ชิ้น และมีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการเฉลี่ยประมาณฉบับละ 11.137 คอลัมน์/นิ้ว ซึ่งเป็นปริมาณที่น้อยเกินกว่าจะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านโภชนาการจากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณมากที่สุดซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการใน

ปริมาณน้อยที่สุด ซึ่งได้แก่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความแตกต่างในด้านปริมาณการเสนออย่างเห็นได้ชัด โดยที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์เสนอจำนวน 108 ชิ้น และมีเนื้อที่ในการเสนอรวมทั้ง 1095.2 คอลัมน์/นิ้ว ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอจำนวน 17 ชิ้น และมีเนื้อที่ในการเสนอรวมทั้งหมด 154.1 คอลัมน์/นิ้วเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีคอลัมน์ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการเป็นประจำทุกวัน ได้แก่ คอลัมน์โครงการเผยแพร่ความรู้และผลงานทางวิชาการผ่านสื่อมวลชนของ คณะอุตสาหกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คอลัมน์ของมูลนิธิอานานิยะโมะโต๊ะ คอลัมน์ของคณะกรรมการเผยแพร่ความรู้และผลงานทางวิชาการผ่านสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยมหิดล หรือของชมรมเทคโนโลยีทางอาหารและชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ยังจัดหน้าเฉพาะสำหรับเนื้อหาทางด้านการเกษตร ซึ่งจะเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตอาหารในภาคเกษตรกรรมเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นประจำ จึงทำให้หนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณมากกว่าหนังสือพิมพ์อีก 3 ชื่อฉบับอย่างเห็นได้ชัด ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐถึงแม้จะมีคอลัมน์ที่จัดไว้สำหรับเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ เช่น คอลัมน์ครัวสุขภาพ อ. ยิ่งศักดิ์ ก็ไม่ได้มีการเสนอเป็นประจำทุกวัน หรือคอลัมน์ชีวิตก้าวหน้า ซึ่งเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาการความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ รวมถึงทางด้านโภชนาการด้วย ก็เสนอเฉพาะวันที่มีหน้าพิเศษเพิ่มขึ้นมาเท่านั้น อีกทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็ไม่มีหน้าที่จัดไว้เฉพาะสำหรับเนื้อหาทางด้านการเกษตร จึงทำให้การเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการมีปริมาณน้อยมาก ทั้งนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันไทยในการศึกษาออกระบบของเยาวชน ของไมตรี เจริญศิลป์ ในปี 2518 ซึ่งพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ความรู้ด้านการแพทย์และอนามัยแก่เยาวชนมากกว่าด้านอื่น ๆ ความขัดแย้งดังกล่าวอาจเกิดจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีแนวโน้มที่จะเสนอเรื่องการแพทย์และอนามัยโดยทั่วไปมากกว่าที่จะมุ่งเน้นเรื่องโภชนาการโดยเฉพาะ

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพกับหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนิยม กลับพบว่าหนังสือพิมพ์

รายวันประเภทประชานิยมเสนอเนื้อหาทั้งในปริมาณความถี่และปริมาณเนื้อที่มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ พรพรรณ ไหมสุพร ในปี 2533 ที่ระบุว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพมีปริมาณความถี่ในการเสนอข่าวสารทางด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม ความขัดแย้งดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการวิจัยของ พรพรรณ ไหมสุพร มุ่งศึกษาเฉพาะเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค ในขณะที่การวิจัยเรื่องนี้ครอบคลุมเนื้อหาด้านอื่น ๆ ด้วย จึงอาจจะกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพไม่ได้เป็นเครื่องชี้ว่าจะต้องเสนอเนื้อหาที่สนับสนุนการพัฒนามากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยมในทุกด้าน แต่ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดนโยบายของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับมากกว่าว่าเน้นเสนอเนื้อหาในด้านใด จากการศึกษาหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ จำนวน 208 ฉบับ โดยให้หนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์สยามรัฐเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม พบว่า หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยมเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์สยามรัฐซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ แต่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนั้นมีการเสนอเนื้อหาทางด้านนี้น้อยกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพทั้ง 2 ชื่อฉบับ การที่หนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในปริมาณน้อยกว่า อาจเป็นเพราะว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทนี้มองข้ามความสำคัญของการพัฒนาทางด้านโภชนาการ การเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบข่าว และแทบจะไม่มีการจัดเนื้อที่เฉพาะไว้สำหรับเสนอเนื้อหาทางด้านนี้เลย จะเห็นได้ว่าการเสนอในรูปแบบคอลัมน์ประจำและบทความน้อยมาก และไม่พบว่ามีการเสนอเนื้อหาในรูปแบบของคอลัมน์

ตอบจดหมาย เลข

ส่วนบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีบทบาทเป็นแหล่งแจ้งข่าวและให้ความรู้มากที่สุด คือจากจำนวนเนื้อหาทั้งหมด 188 ชิ้น หนังสือพิมพ์รายวันมีบทบาทเป็นแหล่งแจ้งข่าว

และให้ความรู้มากถึง 94 ชิ้น ในขณะที่มีบทบาทเป็นช่องทางการสื่อสารกลับและเป็น
 ผู้ให้ความเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์เพียง 6 และ 7 ชิ้น ตามลำดับเท่านั้น การที่
 หนังสือพิมพ์มีบทบาทเป็นช่องทางการสื่อสารกลับน้อยเป็นผลจากการที่หนังสือพิมพ์เสนอ
 เนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในรูปแบบคอลัมน์ตอบจดหมายน้อย ส่วนการที่หนังสือพิมพ์มี
 บทบาทเป็นผู้ให้ความเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์น้อย อาจจะเป็นเพราะเนื้อหาเกี่ยวกับ
 โภชนาการไม่ได้มีลักษณะที่จะวิพากษ์วิจารณ์ได้มากเหมือนเนื้อหาประเภทอื่น เพราะ
 ส่วนใหญ่เป็นความรู้ทางวิชาการและเป็นวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ผ่านการศึกษาวิจัย
 มาอย่างดีจากผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการแสดงบทบาทของ
 หนังสือพิมพ์จึงเป็นการให้ความเห็นเชิงสนับสนุนมากกว่า

นอกจากนี้ยังพบว่า การเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์
 รายวันนั้นไม่ได้มีการเน้นเนื้อหาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย
 ที่มีปัญหาภาวะโภชนาการบกพร่องว่าควรจะให้ความรู้และวิถีปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไข
 อย่างไร ตามที่แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติได้กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับหนังสือพิมพ์

1. หนังสือพิมพ์ควรให้ความสำคัญในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการ
 มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพราะโภชนาการเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้
 ประชากรของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความพร้อมทางสุขภาพร่างกายในอันที่
 จะประกอบกิจการงานใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมต่อไป อีกทั้ง
 โภชนาการเป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวันของประชาชน และเป็นสิ่งใกล้ตัวที่สามารถ
 ปฏิบัติตามได้ แต่ประชาชนยังขาดความรู้และความเข้าใจ รวมถึงวิธีการปฏิบัติทาง
 ด้านอาหารและโภชนาการที่ถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์
 ในการที่จะเผยแพร่ความรู้และเสนอแนะวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับประชาชน เพราะ
 หนังสือพิมพ์มีคุณสมบัติในการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ละเอียดและสามารถเก็บไว้อ่าน

ได้ตลอดเวลา ซึ่งแตกต่างจากสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ อีกทั้งยังมีราคาไม่แพง ประชาชนสามารถซื้ออ่านได้ง่ายกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านโภชนาการของหนังสือพิมพ์อาจทำได้ โดยจัดหน้าเฉพาะสำหรับเนื้อหาทางด้านนี้ เพราะเมื่อมีหน้าเฉพาะแล้วจะทำให้เกิดความหลากหลายในประเภทของเนื้อหามากขึ้น และเมื่อผู้อ่านต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับโภชนาการก็สามารถหาอ่านได้โดยง่าย หรืออาจจะเปิดคอลัมน์ประจำเพื่อเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการให้มากขึ้น โดยเสนอเป็นประจำทุกวัน และควรจะทำให้ความสำคัญกับคอลัมน์ตอบจดหมายเกี่ยวกับปัญหาทางด้านโภชนาการด้วย และตอบปัญหาโดยผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือแก่ผู้อ่าน

2. หนังสือพิมพ์ควรบอกแหล่งที่มาของเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการที่นำมาเสนอในแต่ละครั้ง เพื่อให้เนื้อหามีความน่าเชื่อถือ และหากผู้อ่านสนใจหรือต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมก็สามารถติดต่อไปยังหน่วยงานนั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง

3. การเสนอเนื้อหาควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เนื่องจากในแผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีแนวโน้มของปัญหาทางด้านโภชนาการ โดยแยกเป็นทั้งกลุ่มอายุและกลุ่มอาชีพ ซึ่งแต่ละกลุ่มต้องการความรู้และวิธีการปฏิบัติทางด้านโภชนาการที่แตกต่างกัน และกลุ่มเป้าหมายที่ควรจะเน้นก็คือเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนกำลังอยู่ในวัยเจริญเติบโต ทั้งทางร่างกายและสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต้องมีพฤติกรรมบริโภคที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ เพื่อจะได้เติบโตขึ้นมาเป็นประชากรที่มีคุณภาพ อีกทั้งเด็กและเยาวชนยังมีความรู้ในเรื่องโภชนาการน้อยกว่าผู้ใหญ่อยู่มาก

4. หนังสือพิมพ์ควรเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการให้สอดคล้องกับแผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติ โดยการศึกษาแผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติ แล้วนำมากำหนดนโยบายของตัวเอง เพื่อที่ว่า การเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของ

หนังสือพิมพ์จะได้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง

5. หนังสือพิมพ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการเผยแพร่ความรู้ด้านโภชนาการควรเข้าใจนโยบายและลักษณะการดำเนินงานซึ่งกันและกัน เพื่อจะได้จัดเตรียมข้อมูลที่จะเผยแพร่ต่อประชาชนในลักษณะที่สอดคล้องกับนโยบายและลักษณะการทำงานของทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือ นิตยสาร แล้วนำมาเปรียบเทียบลักษณะการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนเผยแพร่ความรู้ทางด้านนี้ผ่านสื่อมวลชนต่อไป

2. ควรศึกษาการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วย เนื่องจากประชากรในเขตชนบทส่วนใหญ่ยังมีปัญหาภาวะโภชนาการบกพร่องอยู่มาก และควรนำมาเปรียบเทียบกับการเสนอเนื้อหาทางด้านนี้ของหนังสือพิมพ์ในกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในเขตเมืองและเขตชนบทว่าให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านโภชนาการแตกต่างกันอย่างไร

3. ควรจะมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบรรณาธิการข่าว เกี่ยวกับนโยบายในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับที่ทำการศึกษา

4. ควรจะมีการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในหนังสือพิมพ์รายวันไทยอีกครั้งในช่วงปลายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ว่ามีความแตกต่างจากผลการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งศึกษาในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 อย่างไร

5. ควรศึกษารูปแบบในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีความแตกต่างกัน